

**MONGOLIAN
OTC MARKET**
БИРЖИЙН БУС ЗАХ ЗЭЭЛ

**МОНГОЛЫН ҮНЭТ ЦААСНЫ АРИЛЖАА
ЭРХЛЭГЧДИЙН ХОЛБОО ӨЗБ**

2023 ОНЫ ХАГАС ЖИЛИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТАЙЛАН

Монголын Үнэт Цаасны Арилжаа Эрхлэгчдийн Холбоо
Өөрийгөө зохицуулах байгууллагын 2023 оны хагас жилийн үйл ажиллагааны тайлан

+ (976) 7012-3339

WWW.MASD.MN

INFO@MASD.MN

АГУУЛГА

- **МОНГОЛЫН ҮНЭТ ЦААСНЫ АРИЛЖАА ЭРХЛЭГЧДИЙН ХОЛБОО**
- **ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАГЧДЫН ЭРХ АШИГ, ХӨРӨНГИЙН ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖЛИЙН ЧИГЛЭЛЭЭР**
- **ГИШҮҮН БАЙГУУЛЛАГА, МЭРГЭЖИЛТНҮҮДИЙН ЭРХ АШИГ, ЧАДАВХЫГ САЙЖРУУЛАХ ЧИГЛЭЛЭЭР**
- **СУРГАЛТ СУДАЛГААНЫ ЧАНАРЫГ САЙЖРУУЛАХ ЧИГЛЭЛЭЭР**
- **БИРЖИЙН БУС ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ТАЙЛАН**

Хөрөнгө оруулагчид болон гишүүн байгууллагуудын нийтлэг эрх ашгийг хамгаалж ёс зүйн стандартыг тогтоож шударга, ил тод, нээлттэй зах зээлийг бүрдүүлэн хөрөнгийн зах зээлийн тогтвортой хөгжлийг бий болгох зорилгын доор 2023 оны хагас жилд хийгдсэн ажлын тайланг хүргэж байна.

2022 оны эцэст МҮЦАЭХ нь 63 мэргэжлийн, 9 хамтрагч гишүүнтэй буюу нийт 72 гишүүнтэй байсан ба 2023 оны хагас жилд 3 мэргэжлийн гишүүн хасагдаж, 1 мэргэжлийн 1 хамтрагч гишүүн шинээр элсэж 71 гишүүнтэй болов.

Тодруулбал:

Үнэт цаасны зах зээлд зохицуулалттай үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлүүд хүчингүй болсонтой холбогдуулан Холбооны удирдах зөвлөлийн хурлын №23/06 Тогтоолоор 3 мэргэжлийн гишүүн байгууллагыг гишүүнээс хасав.

Харин Холбооны удирдах зөвлөлийн хурлын №23/08, №23/09 тогтоолоор

- “БКО капитал ҮЦК” ХХК
- “Эм Ди Эс энд Хаанлекс” ХХН тус тус гишүүнээр элсүүлэв.

2023

ХАГАС ЖИЛИЙН БАЙДЛААР

44	14	03	03	02	02	01	01	01
Үнэт цаасны компани	Хөрөнгө оруулалт менежментийн компани	Дэд бүтцийн байгууллага	Кастодиан банк	Банк	Банк бус санхүүгийн байгууллага	Үнэлгээний компани	Олон улсын байгууллага	ҮЦЗЗ оролцогчид хууль зүйн зөвлөгөө үзүүлэх

61 МЭРГЭЖЛИЙН ГИШҮҮН БАЙГУУЛЛАГА 10 ХАМТРАГЧ ГИШҮҮН БАЙГУУЛЛАГА 71

Бүх гишүүдийн ИХ ХУРАЛ 2023 → XXIV

Монголын үнэт цаасны арилжаа эрхлэгчдийн холбооны бүх гишүүдийн XXIV Их хурал 2022 оны 3-р сарын 24-ны өдөр Улаанбаатар зочид буудлын танхимд зохион байгууллаа. Холбооны дүрмийн 18.2-т Холбооны их хуралд уг хурал болох өдрийн байдлаар Холбооны гишүүдийн бүртгэлд бүртгэгдсэн мэргэжлийн гишүүн байгууллагын олонх ирснээр хүчин төгөлдөр болно гэж заасан бөгөөд саналын эрхтэй 61 мэргэжлийн гишүүдээс өөрийн биеэр 29 гишүүн, 9 итгэмжлэлтэй гишүүн байгууллага оролцсоноор 62.2% ирцтэй хурал боллоо.

Их хурлын тэргүүлэгчдийн бүрэлдэхүүнд Ц.Содхүү /МУЦАЭХ/, Ц.Дөлгөөн /Улаанбаатар ассет менежмент ХХК/, Д.Мөнхбат /Эм би ви си ххк/ нар, Их хурлын тооллогын комиссын бүрэлдэхүүнд Л.Гантуяа /Аргай бест ҮЦК ХХК/, М.Мөнхтуяа /Мандал ассет менежмент ҮЦК ХХК/, П.Сэлэнгэ /Апекс капитал ҮЦК ХХК/ нар сонгогдон ажиллалаа.

Их хурлаар Холбооны дүрэмд оруулах нэмэлт, өөрчлөлтийг хэлэлцэн бүх гишүүдийн олонхын санал буюу 84.2%- р дэмжиж Санхүүгийн зохицуулах хороогоор батламжлуулж, Дүрэмд оруулсан нэмэлт, өөрчлөлтийг Улсын бүртгэлд бүртгэгдсэн өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөхөөр боллоо.

Монголын үнэт цаасны арилжаа эрхлэгчдийн холбоо 2023/6

Удирдах зөвлөлийн даргаар Цэдэвийн Наран-Учрал томилогдлоо.

Холбооны Удирдах зөвлөлийн 2023 оны 4 дүгээр сарын ээлжит хурлаар Удирдах зөвлөлийн дарга Арьяасүрэн овогтой Батболдын сонгуульт албан тушаалаас чөлөөлөгдөх хүсэлтийг ёсоор болгож, Цэдэв овогтой Наран-Учралыг хуралд оролцогчдын 80 хувийн саналаар Удирдах зөвлөлийн даргаар нөхөн сонголоо.

Ц.Наран-Учрал нь ажлын анхны гараагаа 2010 онд “Нортенсек ҮЦК” ХХК (“Ард Капитал Групп ҮЦК” ХХК)-д шинжээч, гадаад арилжааны дилерээр эхлүүлж байсан бөгөөд Нэйшнл сэкьюритис ҮЦК-ийн Гүйцэтгэх захирал болон Бумбат-Алтай ҮЦК-ийн Хөрөнгө оруулалт хариуцсан захирлаар ажиллаж ирсэн туршлагатай.

Энэ хугацаанд үнэт цаасны зуучлал, нээлттэй болон хаалттай хөрөнгө босголтын ажил удирдах, хөрөнгө санхүүгийн чиглэлээр зөвлөгөө өгөх, олон улсын бирж дээр үнэт цаас гаргах үйл ажиллагаанд оролцож, удирдлагаар хангаж ирсэн хөрөнгийн зах зээлийн мэргэжилтэн юм.

Ц.Наран-Учрал нь өдгөө “Ди Эйч Капитал ҮЦК” ХХК-н Гүйцэтгэх захирлаар ажилладаг. Мөн Монголын хөрөнгийн биржид бүртгэлтэй “Түмэн шувуут” ХК болон “Хөвсгөл Алтандуулга” ХК-н төлөөлөн удирдах зөвлөлийн гишүүнээр сонгогдон ажиллаж байна.

Монголын үнэт цаасны арилжаа эрхлэгчдийн холбоо 2023/6

Гишүүн байгууллагын мэргэжилтнүүд төрийн дээд шагналууд гардаж авлаа.

Монголын Үнэт Цаасны Арилжаа Эрхлэгчдийн Холбооны гишүүн байгууллагын мэргэжилтнүүд төр засагтаа үнэлүүлж УИХ Гишүүн, МҮЦАЭХ-ны Ерөнхийлөгч Д.Цогтбаатар, Санхүүгийн зохицуулах хорооны гишүүн Т.Цэрэнбадрал нараас төрийн дээд шагналуудаа гардаж авлаа.

- "Дархан Брокер ҮЦК" ХХК-ийн Гүйцэтгэх захирал Ж.Очирсүх хөдөлмөрийн гавьяаны улаан тугийн одонгоор шагнагдав.
- "Монсек ҮЦК" ХХК-ийн Гүйцэтгэх захирал М.Отгонбаатар Алтан гадас одонгоор шагнагдав.
- "Зэргэд ҮЦК" ХХК-ийн Брокер Б.Алтанцэцэг Алтан гадас одонгоор шагнагдав.
- "Тулгат Чандмань Баян ҮЦК" ХХК-ийн Брокер Л.Довчин Хөдөлмөрийн хүндэт медалиар шагнагдав.

МОНГОЛЫН ҮНЭТ ЦААСНЫ АРИЛЖАА ЭРХЛЭГЧДИЙН ХОЛБООНЫ САХИЛГЫН ЗӨВЛӨЛӨӨС УРИАЛГА ГАРГАХ НЬ

Монголын хөрөнгийн зах зээл хөгжлийн шатандаа явж буй энэ цаг үед олон нийтийн итгэлийг нэмэгдүүлэх чиглэлээр нийт мэргэжлийн оролцогчдыг нэгдмэл байр суурьтайгаар дараах чиглэлүүдэд санаачилга гарган ажиллахыг уриалж байна.

Тус санаачилгыг олон улсын хөрөнгийн зах зээлийн нийтлэг жишиг, хууль, журмын зохицуулалтуудыг үндэслэн гаргасан болно.

Олон нийтэд таниулах дүр төрх: “Хариуцлагатай, ёс зүйтэй Хөрөнгийн зах зээл”

Хууль журмаар зохицуулаагүй, хөгжлийн шатанд явж байгаа хэм хэмжээ, нарийн зохицуулалт дутагдаж буй асуудлуудыг мэргэжилтнүүдийн дунд нээлттэй ярилцаж, санал бодлоо солилцох, хууль журам, ёс зүйг сайжруулахуйц санал санаачилга гаргахыг зах зээлд оролцогчид бүгд эрмэлзэх шаардлагатай.

Мэргэжилтнүүд: Хөрөнгийн зах зээлийн мэргэжлийн оролцогчдын баримтлах ёс зүйн дагуу Зохицуулагч байгууллагуудаас хууль бус гэж тогтоогоогүй, зах зээлийн нэр хүндийг унагаж болзошгүй мэдээллийг олон нийтийн болон бусад хэрэгслээр мэдээлэхгүй байж, бусдын нэр хүндэд үндэслэлгүйгээр халдахгүй байх, зохих арга хэмжээ авах байгууллагуудад шүгэл үлээх. Олон нийтийн сүлжээ болон бусад мэргэжлийн үйл ажиллагаанд биеэ зөв авч явах.

Шүгэл үлээх: Шүгэл үлээх үйл ажиллагааны зохицуулалтыг сайжруулах, эх сурвалжийг баталгаажуулалгүйгээр олон нийтэд зарлахыг хориглож, баталгаагүй зүйлсийг зарлаж, зах зээлийн нэр хүндийг хамгаалах ёс зүй болон бусад хууль журмыг зөрчсөн тохиолдолд буруутай этгээдэд хуулийн хариуцлага хүлээлгэх. Хэм хэмжээ, ёс зүй, дүрэм журам зөрчсөн тохиолдол гарах бүрд нэн түрүүнд Холбоонд болон зах зээлд оролцогчдынхоо түвшинд шүгэл үлээх.

Андеррайтерууд: IPO хийж байгаа бүтээгдэхүүний арилжаанд оролцохдоо баримтлах ёс зүйн стандарттай байж, түүнийгээ олон нийтэд танилцуулах, хөрөнгийн зах зээлд оролцогч иргэдтэй хөрөнгийн зах зээлийг төлөөлж харилцаж буй мэргэжилтэн гэдэг утгаараа зүй зохистой харилцах, зах зээлийн нэр хүндийг хамгаалах, өөрийн арилжаанаас түрүүлж харилцагчийн захиалгыг биелүүлэх ёс зүйн стандартаа баримтлах.

Монголын үнэт цаасны арилжаа эрхлэгчдийн холбоо: Хөрөнгийн зах зээлийн мэргэжилтнүүдийн ёс зүйн баримтлах дүрэм журмуудыг сурталчлан таниулах ажлуудыг тогтмол хийх

2023.05.17

Хөрөнгө оруулагчдын эрх ашиг, хөрөнгийн зах зээлийн тогтвортой хөгжлийн чиглэлээр

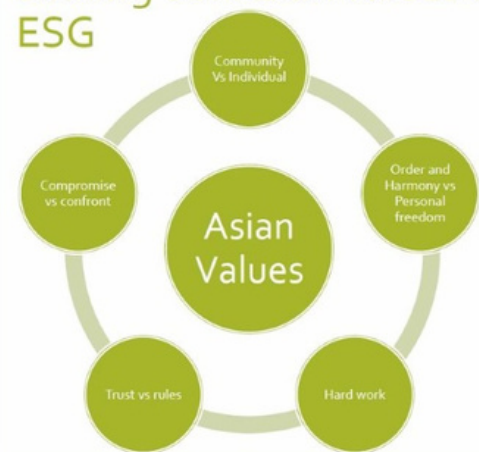
"Бид ирээдүйн хөрөнгө оруулагчид" тэмцээн ажилттай зохион байгуулагдлаа.

Монголын Үнэт Цаасны Арилжаа Эрхлэгчдийн Холбоо болон ШУТИС нарын Хөрөнгийн зах зээлийн хөгжлийг дэмжих, шинжилгээ, судалгаа хийх, сургалт, арга зүйн зөвлөгөө өгөх, мэдээлэл солилцох зорилготой хамтын ажиллагааны санамж бичгийн хүрээнд жил бүр тогтмол зохион байгуулдаг "Бид ирээдүйн хөрөнгө оруулагчид" шилжин явах цомын тэмцээнийг ШУТИС, БУХС-ийн Бизнесийн удирдлагын салбараас амжилттай зохион байгууллаа.

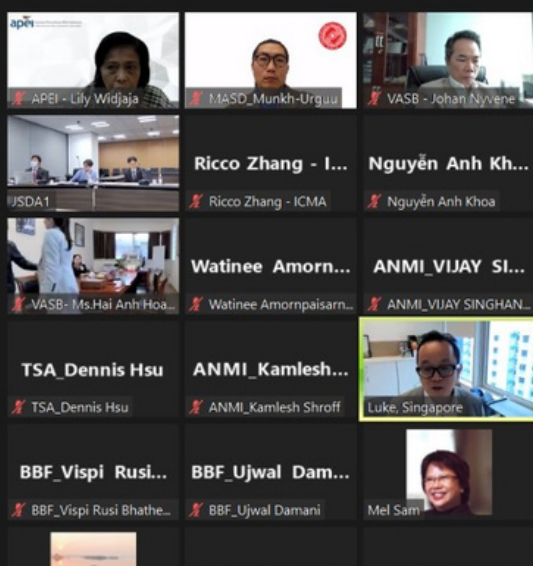
Энэхүү тэмцээний гол зорилго нь нийт оюутнуудад мэргэжлийн мөн чанар, ач холбогдлыг таниулж, мэргэжлийн хичээлийн хүрээнд үзсэн онолын мэдлэгээ бататган, бодит кейс дээр судалгаа шинжилгээ хийх чадварыг нэмэгдүүлэх, гүнзгийрүүлэн судлах нөхцөлийг бүрдүүлэх, харилцан суралцах, багаар ажиллах чадварыг дээшлүүлэх, мөн үнэт цаасны зах зээл дээр мэргэжлийн үйл ажиллагаа явуулж байгаа болон зохицуулах, хэрэгжүүлэгч, оролцогч байгууллагуудад тус сургуулийн санхүүгийн менежмент мэргэжлээр бэлтгэгдэж буй оюутнуудыг таниулах, үнэлүүлэх, хамтын ажиллагааг нэмэгдүүлэхэд чиглэгддэг.

Ивээн тэтгэгч байгууллагуудаар Санхүүгийн Зохицуулах Хороо, Монголын Үнэт Цаасны Арилжаа Эрхлэгчдийн Холбоо, Стандарт Инвестмент ҮЦК, Капитрон банк оролцож ном, сурах бичиг, гарын авлага, сэтгүүл, дадлага хийх эрхийн бичиг, мөнгөн шагналаар тэмцээнд оролцогч бүх оюутнуудад оюуны хөрөнгө оруулалт хийлээ. Тэмцээнд нийт 50 орчим оюутан оролцсоноос багийн дүнгээр Тэргүүн байранд "Avengers" баг, Дэд байранд "Smart Investors" баг, Гутгаар байранд "X" баг, хувийн дүнгээр буюу шилдэг илтгэгчээр Э. Хүслэн-Эрдэнэ шалгарав.

Linking our Asian values to form our Asian ESG

Qns: From your Asian value system in your country, which of the Environmental, Social, or governance is most relatable?

Хөрөнгө оруулагчдын эрх ашиг, хөрөнгийн зах зээлийн тогтвортой хөгжлийн чиглэлээр

2023/6

Азийн үнэт цаасны форумын бүх гишүүдийн XXVII Их хурал болж өнгөрлөө.

Ази номхон далайн бүс нутгийн үнэт цаасны салбарын байгууллагуудыг нэгтгэн, олон улсын хамтын ажиллагааг дэмжиж, бүс нутгийн гол хөгжлийн талаар мэдээлэл солилцох боломжийг олгодог Азийн Үнэт Цаасны Форумын бүх гишүүдийн XXVII Их хурал цахим хэлбэрээр болж Монголын Үнэт Цаасны Арилжаа Эрхлэгчдийн Холбооны төлөөллүүд оролцлоо. Хурлаар хэлэлцсэн асуудлуудаас дурдвал:

- Байгаль орчин, нийгэм, засаглал /БОНЗ/-г хөрөнгийн зах зээлд хэрхэн нэвтрүүлж байна вэ?
- БОНЗ-ын хөрөнгө оруулалтын талаар жижиглэн худалдаачид болон байгууллагын компаниудын үзэл бодол ямар байна вэ?
- Азийн хөрөнгийн биржид бүртгэлтэй компаниуд БОНЗ тайлангийн талаар ямар үзэл бодолтой байна вэ?
- Азийн компаниудын үзэл бодол нь ердийн БОНЗ-ийн үзэл бодлоос ялгаатай юу?
- Бид Азийн арга замаар БОНЗ тайланг хэрхэн урагшлуулах вэ?

Дээрх сэдвүүдийн хүрээнд Азийн орнуудын төлөөлөгчид санал бодлоо солилцсон юм. Мөн ирэх жил Азийн Үнэт Цаасны Форумын бүх гишүүдийн XXVIII Их хурал Энэтхэгийн Мумбай хотод зохион байгуулагдахаар боллоо.

INVEST KHOVD
ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН
ФОРУМ 2023

МОДЕРАТОР

А.УНДРАЛ

ТЭНГЭР ТЕЛЕВИЗИЙН
ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ

Э.БОЛОРМАА

ХОВД АЙМГИЙН
ЗАСАГ ДАРГА

С.МӨНГӨНЧИМЭГ

САНГИЙН ДЭД САЙД

Б.ЧУЛУУНБААТАР

МОННИС ГРУППИЙН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Э.ЭРДЭНЭСҮРЭН

МӨБИКОМ КОРПОРАЦИ
ХХХ ИЙН ХУУЛЬ, ЭРХ, ЗҮЙ,
БОДЛОГО ЗОХИЦУУЛАЛТ
ЭРХЭЛСЭН ДЭД ЗАХИРАЛ

И.ГАЛБУЯН

"НОМИН ХОЛДИНГ" ХЭЖИЙН
БАРИЛГА, ҮЛ ХӨДЛӨХ
ХӨРӨНГИЙН БИЗНЕС
ХАРИУЦСАН ЗАХИРАЛ

О.ОРХОН

ХУДАЛДАА, ХӨРЖЛИЙН
БАНКНЫ ГҮЙЦЭТГЭХ
ЗАХИРАЛ

Б.БУЯНХИШИГ

МОНГОЛЫН ҮНЭТ ЦААС
АРИЛЖАА ЭРХЛЭГЧ ХОЛБООНЫ
ЕРӨНХИЙ НАРИЙН БИЧГИЙН ДАРГА

Хөрөнгө оруулагчдын эрх ашиг, хөрөнгийн зах зээлийн тогтвортой хөгжлийн чиглэлээр

2023/6

“Invest Khovd 2023” Хөрөнгө оруулалтын форум зохион байгуулагдлаа.

Монгол Улсын баруун бүсийн тулгуур төв болох Ховд аймагт хөрөнгө оруулалт болон авьяас чадвартай чадварлаг боловсон хүчнийг татах, тус аймагт байгаа хөрөнгө оруулалтын таатай орчин, нөөц боломжийг танилцуулах, Ховд аймгийн болон Баруун бүсийн бизнес эрхлэгчид, хөрөнгө оруулагчид, санхүүжүүлэгчдийн уулзах тавцанг бий болгож хөгжлийн гарц, шийдлүүдийг хөдөлгөөнд оруулах зорилгоор тус аймгийн Засаг даргын тамгын газраас “Invest Khovd 2023” хөрөнгө оруулалтын форумыг 2023 оны 1-р сарын 19-20 хооронд зохион байгууллаа. Энэхүү форумд баруун бүсийн хөрөнгийн зах зээл болон санхүүгийн салбарын боломжийг Холбооны Ерөнхий нарийн бичгийн дарга Б.Буянхшиг панелистаар оролцож танилцууллаа.

Хөрөнгө оруулагчдын эрх ашиг, хөрөнгийн зах зээлийн тогтвортой хөгжлийн чиглэлээр

2023/6

Монголын хөрөнгийн зах зээлийн удирдан манлайлагч эмэгтэйчүүдийн уулзалт боллоо.

Монголын Үнэт Цаасны Арилжаа Эрхлэгчдийн Холбооноос Олон улсын эмэгтэйчүүдийн эрхийг хамгаалах өдрийг тохиолдуулан гишүүн байгууллагуудын эмэгтэй захирлуудтай уулзалт зохион байгууллаа. Холбооны гишүүн байгууллагуудын хүрээнд 24 эмэгтэй захирал, нийт 200 гаруй эмэгтэй ажилчид байгаа нь гишүүн байгууллагын ажилчдын 60 гаруй хувийг эмэгтэй ажилчид эзэлж байна.

Уулзалтаар Хөрөнгийн зах зээл дэх эмэгтэйчүүдийн зах зээлд оруулах хувь нэмрийг дэмжих, тулгарч байгаа асуудлыг тодорхойлох, эмэгтэйчүүдэд чиглэсэн үйл ажиллагааг тогтмолжуулахыг зорилго болголоо. Уулзалтад Азийн сангийн суурин төлөөлөгч Марк Кэйниг болон эмэгтэйчүүдийн эдийн засгийн хөтөлбөрийн ажилтнууд оролцож "Азийн сан"-с хэрэгжүүлж байгаа эмэгтэйчүүдэд чиглэсэн төсөл хөтөлбөрүүдээ танилцуулсан юм.

Гүйцэтгэх удирдлага болон шийдвэр гаргах түвшний эмэгтэйчүүдийн оролцоог нэмэгдүүлснээр эмэгтэйчүүдэд тулгардаг онцлог хэрэгцээ, сорилтуудыг ойлгож байгууллагын дотоод жендерийн тэгш байдал хангагдахыг уулзалтаар онцоллоо.

Хөрөнгө оруулагчдын эрх ашиг, хөрөнгийн зах зээлийн тогтвортой хөгжлийн чиглэлээр

2023/6

Хөрөнгийн зах зээлийн хөгжил, тулгамдсан асуудлууд, нөхцөл байдлыг тандах, салбар дахь судалгаа шинжилгээний бодит эрэлт хэрэгцээг тодорхойлох хэлэлцүүлэг зохион байгуулагдлаа.

СЭЗИС-ийн Ахисан Түвшний Сургуулиас санаачлан Хөрөнгийн зах зээлийн хөгжил, тулгамдсан асуудлууд, нөхцөл байдлыг тандах, салбар дахь судалгаа шинжилгээний бодит эрэлт хэрэгцээг тодорхойлох, эрдэмтэн судлаачид, олон нийтийн анхаарлыг хандуулах, үйл ажиллагааг чиглүүлэх зорилготой салбарын гол оролцогчдын санал бодлыг сонсох уулзалт хэлэлцүүлэг зохион байгууллаа.

Хэлэлцүүлэгт Санхүүгийн зохицуулах хороо, Монголын хөрөнгийн бирж, Монголын үнэт цаасны арилжаа эрхлэгчдийн холбоо, Бидисек үнэт цаасны компани, Мандал Ассет Менежмент компани зэрэг байгууллагын удирдлагууд уригдан оролцож судлаач багш нар сонирхсон асуултаа асууж хэлэлцүүлэг өрнүүллээ.

Хэлэлцүүлэгт оролцогчид Үнэт цаасны зах зээлийн хөгжил, өнөөгийн байдал, тулгамдаж буй асуудлууд, шалтгааны талаар санал бодлоо солилцож цаашдын хамтын ажиллагааны чиглэл сэдвийг тодорхойллоо.

Хөрөнгө оруулагчдын эрх ашиг, хөрөнгийн зах зээлийн тогтвортой хөгжлийн чиглэлээр

2023/6

Санхүүгийн зохицуулах хорооноос орон нутгуудад зохион байгуулж байгаа сургалт хэлэлцүүлэгт Холбооны гишүүн байгууллагууд иргэд, олон нийтэд мэдээлэл хүргэн ажиллалаа.

Монгол Улсын санхүүгийн тогтвортой байдлыг хангах, санхүүгийн зах зээлийг хөгжүүлэх замаар улс орны эдийн засгийн хөгжлийг дэмжихэд иргэдийн санхүүгийн мэдлэг боловсрол, оролцоо чухал үүрэгтэй. Ийм ч учраас Санхүүгийн зохицуулах хороо иргэд, олон нийтэд санхүүгийн боловсрол, мэдлэг түгээх сургалт хэлэлцүүлгийг 2013 оноос хойш жил бүр уламжлал болгон зохион байгуулсаар ирсэн. Харин ковидын цар тахал, хөл хорионы улмаас өнгөрсөн гурван жил зохион байгуулж чадаагүй. Иймээс энэ жилээс сургалт хэлэлцүүлгээ хойд бүсийн аймаг болох Дархан-Уул, Орхон, Сэлэнгэ аймгаас эхлүүлэхээр Дархан-Уул аймагт нээлтээ хийсэн юм.

- Дархан хотод зохион байгуулсан сургалт хэлэлцүүлэгт иргэд, олон нийтэд мэдээлэл хүргэхээр Апекс капитал ҮЦК, БиДиСЕК ҮЦК, Гүүдсек ҮЦК, Дархан брокер ҮЦК, Мандал капитал маркетс ҮЦК, Өлзий энд ко капитал ҮЦК, Үнэт цаасны төвлөрсөн хадгаламжийн төв нар ажиллалаа.
- Эрдэнэт хотод зохион байгуулсан сургалт хэлэлцүүлэгт иргэд, олон нийтэд мэдээлэл хүргэхээр Апекс капитал ҮЦК, БиДиСЕК ҮЦК, Гүүдсек ҮЦК, Мандал капитал маркетс ҮЦК, Үнэт цаасны төвлөрсөн хадгаламжийн төв нар ажиллалаа.
- Сэлэнгэ аймагт зохион байгуулсан сургалт хэлэлцүүлэгт иргэд, олон нийтэд мэдээлэл хүргэхээр БиДиСЕК ҮЦК, Гүүдсек ҮЦК, Райнос Инвестмент ҮЦК, Үнэт цаасны төвлөрсөн хадгаламжийн төв нар ажиллалаа.

Хөрөнгө оруулагчдын эрх ашиг, хөрөнгийн зах зээлийн тогтвортой хөгжлийн чиглэлээр

2023/6

Японы үнэт цаасны арилжаа эрхлэгчдийн холбоотой хамтын ажиллагааны санамж бичиг байгууллаа.

Монголын үнэт цаасны арилжаа эрхлэгчдийн холбоо нь Японы үнэт цаасны арилжаа эрхлэгчдийн холбоотой хамтран ажиллах санамж бичгийг 2023 оны 06 сарын 23-ны өдөр Япон улсын Токио хотод шинэчлэн зурлаа. Тус санамж бичгээр тогтвортой санхүүжилт, дижитал бүтээгдэхүүнийг хоёр орны зах зээлд нэвтрүүлэх, зохицуулалтын орчныг бий болгох, түүнийг хэрэгжүүлэхэд хамтран ажиллах юм. Өмнө нь 2016 онд хоёр байгууллага санамж бичгийн хүрээнд Хөрөнгийн зах зээлийг хөгжүүлэх, зах зээлийн хууль тогтоомж, арилжааны туршлага, хөрөнгө оруулалтын шинэ хэрэгсэл үйлчилгээний ажлуудыг эхлүүлж байсан юм.

Энэхүү уулзалтын хүрээнд Японы хөрөнгө оруулагч, мэргэжлийн оролцогчдод Монгол төслүүдийг болон өөрийн үйл ажиллагаа болон одоо ажиллаж байгаа бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний талаар товчхон танилцуулгууд хийгдсэн. Танилцуулгын үеэр манай талаас Санхүүгийн зохицуулах хорооны Үнэт цаасны газрын дарга Б.Дөлгөөн, “Ти ди би секюритис ҮЦК”ХХК, “Инвескор капитал ҮЦК”ХХК, “Голомт капитал ҮЦК” ХХК, Би Ди Сек ҮЦК”ХХК, “Сод ассет менежмент ҮЦК” ХХК “Алтан хоромсог ҮЦК”ХХК, Япон талаас Daiwa institute of Research Ltd, Nomura Institute of Capital Markets Research, Japan External Trade Organization(JETRO), Trans Bank Tokyo Representative Office, Japan Investor Protection Fund, Japan Securities Research Institute, Mitsubishi Corporation, the investment trusts Association,Japan, mitsubishi UFJ Morgan Stanley Securities Co., Ltd төлөөллүүд оролцлоо.

Айлчлал нь хоёр орны хооронд хийгдэж буй хөрөнгө оруулалт, түүнтэй холбоотой санхүүгийн бусад үйлчилгээнүүдийг мэргэжлийн байгууллагуудаар дамжуулах, урт хугацаанд хоёр орны хөрөнгө оруулалтын хэмжээг нэмэгдүүлэхэд Холбоод, мэргэжлийн оролцогчдын зүгээс мэргэжлийн түвшинд тогтвортой хамтран ажиллах, урт хугацааны бодлогыг хэрэгжүүлэх алхам боллоо.

Recipients of ICMA's 2023 Scholarship Programme

ICMA is delighted to announce the successful recipients of its 2023 scholarship programme. The 23 individuals from Sub-Saharan Africa, 9 from Asia and 3 from Latin America were selected from an extensive number of applications received, based on their academic attainments and a personal statement on their suitability for their chosen course of study. The ICMA scholarship programme is part of ICMA's mission to raise standards and support inclusion in financial markets.

Rosalyn Ampah
Ghana

Ransford Addison
Ghana

Manojeeet Barla
India

Sereyboth
Chamroeun
Cambodia

Do Minh Chau
Vietname

Robert Concepcion
Peru

Warren Atunga
Densi
Kenya

Tadewos Desta
Ethiopia

Ariunzaya Enkh-
Amgalan
Mongolia

Гишүүн байгууллага, мэргэжилтнүүдийн эрх ашиг, чадавхыг сайжруулах чиглэлээр

2023/6

"ICMA Scholarship Programme 2023"

МҮЦАЭХ нь 2021 оны 7-р сараас ICMA /International capital market association/ Олон улсын хөрөнгийн зах зээлийн холбоотой харилцан гишүүнчлэлтэй болсон бөгөөд, ICMA нь дэлхий даяар үйл ажиллагаа явуулдаг 620 гишүүнтэй олон улсын байгууллага бөгөөд бондын зах зээлээр мэргэшсэн юм.

"ICMA Scholarship Programme 2023"-д Монголоос Таван богд капитал ҮЦК-н Шинжээч Э.Ариунзаяа сонгогдоо. ICMA тэтгэлэгт хөтөлбөр нь ICMA-ийн стандартыг дээшлүүлэх, санхүүгийн зах зээлд хамруулах үйл ажиллагааг дэмжих эрхэм зорилготой бөгөөд нэг жилийн хугацаанд цахимаар сургалтад хамрагдаж

- ICMA Diploma in Debt Capital Markets,
- ICMA Diploma Securities & Derivatives,
- ICMA Diploma in Financial Market Operations, хөтөлбөрүүдээс сонгон суралцах юм.

Гишүүн байгууллага, мэргэжилтнүүдийн эрх ашиг, чадавхыг сайжруулах чиглэлээр

Хөрөнгийн зах зээлд оролцогч байгууллагуудын “Спортын их наадам 2023” зохион байгуулагдлаа.

Монголын хөрөнгийн зах зээлд оролцогч мэргэжлийн байгууллагуудын дунд уламжлал болгон зохион байгуулагдаж ирсэн “Спортын их наадам 2023” арга хэмжээг Санхүүгийн зохицуулах хороо нь 2023 оны 1-р сарын 17-ны өдрөөс 1-р сарын 22-ны өдрүүдэд зохион байгууллаа. Холбоо нь Монголын хөрөнгийн зах зээлд оролцогч мэргэжлийн байгууллагуудад ажиллаж буй мэргэжилтнүүдийн хамтын ажиллагаа, тэдний бие бялдрыг чийрэгжүүлэх, спортоор хичээллэн эрүүл мэндээ сайжруулахад хувь нэмрээ оруулах, чөлөөт цагийг зөв боловсон өнгөрүүлэх, спортын талбарт шударгаар өрсөлдөх, спортын шилдгүүдийг алдаршуулах зорилго дор тэмцээний ерөнхий зохион байгуулагчаар хамтарч ажилласан юм.

Энэ удаагийн тэмцээний онцлог нь уламжлалт спортын таван төрөлт тэмцээн дээр Монголын уламжлалт наадгай “Шагайн харваа”-н спортын төрлийг нэмж оруулсан нь юм.

Холбооны баг нь гишүүн байгууллагуудын мэргэжилтнүүдээс бүрэлдүүлж орсон ба байр эзэлсэн мэдээллийг хүргэв.

- “Шатар”-ын төрөлд “Тэргүүн байр”
- “Гарбөмбөг” – ийн төрөлд “Дэд байр”
- “Сагсанбөмбөг”-ийн төрөлд “Дэд байр”

Гишүүн байгууллага, мэргэжилтнүүдийн эрх ашиг, чадавхыг сайжруулах чиглэлээр

2023/6

"Миний дуртай үнэт цаасны эрх зүй клуб" байгуулагдлаа.

Монголын үнэт цаасны арилжаа эрхлэгчдийн холбооны гишүүн байгууллагуудын хуульч, эрх зүйч, комплаенс мэргэжилтнүүдийн гишүүнчлэлтэй "Миний дуртай үнэт цаасны эрх зүй клуб" 2023 оны 04 сарын 19-ны өдөр үүсгэн байгуулагдаж анхны уулзалтаа хийлээ. Тус клубийн эхний уулзалтаар МУИС-ийн ХЗС-ийн ахлах багш, хууль зүйн доктор Г.Давааням оролцлоо.

Харин хоёр дахь уулзалтад Санхүүгийн зохицуулах хорооны Ажлын албаны дарга, хуульч, СЭЗИС-ийн дэд профессор Т.Жамбаажамц оролцож Үнэт цаасны зах зээлийн эрх зүй, хөрөнгө оруулалтын сан, хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаасны тухай хуулиудын үзэл баримтлал, үнэт цаасны зах зээлийн түүхэн хөгжил г.м сэдвийн хүрээнд чөлөөт ярилцлага хийсэн юм.

Клубын Ерөнхий зохицуулагчаар Б.Ган-Эрдэнэ (СЭЗИС-ийн санхүү, банк, үнэт цаасны эрх зүйн гэрээт багш, МАМ-н ахлах хуулийн зөвлөх), зохицуулагчаар М.Лхамсүрэн ("Кэй и Партнерс" ХХН-ийн партнер), Б.Учралбаяр ("Таван Богд Капитал ҮЦК" ХХК-ийн хуулийн зөвлөх), Б.Цолмон (Easy цахим сургалтын үүсгэн байгуулагч) нар ажиллахаар боллоо.

Клуб нь цаашид 2 сар тутам салбарын тэргүүлэх мэргэжилтнийг урьж чөлөөт уулзалт хийх бөгөөд тухай бүр салбарын эрх зүйн орчны өөрчлөлтөд идэвхтэй оролцож мэргэжлийн оролцогчдын санал, санаачилгыг нэгтгэн зохион байгуулах ажлыг гүйцэтгэх юм.

Гишүүн байгууллага, мэргэжилтнүүдийн эрх ашиг, чадавхыг сайжруулах чиглэлээр

Үнэт цаасны компаниудын нягтлан бодогчдод зориулсан өглөөний уулзалт зохион байгууллаа.

Холбооны зорилтын хүрээнд Үнэт цаасны компаниудын нягтлан бодогчдын уялдаа холбоог сайжруулах, харилцан суралцах зорилгоор нягтлан бодогчдод зориулсан өглөөний уулзалтыг амжилттай зохион байгууллаа. Тус уулзалтад Холбооны гишүүн байгууллагуудын нягтлан бодогч нар оролцсон бөгөөд Урилгаар Татварын ерөнхий газар, Орлогын хяналт буцаан олголтын хэлтсийн дарга Д.Тунгалаг оролцож Үнэт цаасны зах зээлтэй холбоотой татварын тухай хуулийн заалтууд түүний хэрэглээ, Хөрөнгийн зах зээлийг дэмжсэн зохицуулалтууд, Татварын шинэчлэлт болон цаашдын чиг хандлагын талаар танилцууллаа.

Мөн Монгол улс дах виртуал хөрөнгийн зохицуулалт хууль эрх зүйн орчны талаар тэр дундаа Виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн тухай хууль, Виртуал хөрөнгөнд хэрхэн татвар ногдуулах, Сэндбокс зохицуулалтын орчны журмын талаар нээлттэй хэлэлцүүлэг өрнүүлсэн юм.

Уулзалтын үр дүнд гишүүн байгууллагуудын нягтлан бодох бүртгэл болон татварын хууль эрх зүйн хүрээнд тулгамдаж буй асуудлуудыг тус тусдаа шийдвэрлэх нь үр дүн бага учир гишүүн байгууллагуудад тулгарч буй асуудлуудыг МҮЦАЭХ-нд нэгтгэж холбооны зүгээс албан ёсоор хүргүүлэх нь үр дүнтэй гэж зөвлөлөө.

Гишүүн байгууллага, мэргэжилтнүүдийн эрх ашиг, чадавхыг сайжруулах чиглэлээр

2023/6

Холбоо нь татварын ерөнхий газартай уулзалт зохион байгууллаа.

Тус уулзалтаар ХОС-ын үйл ажиллагааны хүрээнд олж буй орлогоос суутган төлөх албан татварыг суутгагч талд чөлөөлөгдсөн талаар мэдэгдэж суутгуулалгүйгээр авах суутгасан нөхцөлд дараа онд буцаан авах боломжтой талаар бидэнд тайлбар өгсөн юм.

Үл хөдлөх хөрөнгөд хөрөнгө оруулалт хийдэг сангийн хувьд үл хөдлөх худалдан авах үедээ татвар төлөөд буцаан зарах үед үйл ажиллагааны орлого чөлөөлөгдсөн үндэслэлээр чөлөөлөгдөх тухай тус тус тайлбарлалаа.

Ийнхүү дээрх асуудлаар Татварын ерөнхий хуулийн 77.7.3-т зааснаар холбооноос нэгдсэн байдлаар албан хүсэлт явуулж зөвлөмж авахаар тохиролцсон бөгөөд заавар гарын авлага боловсруулж өгөх боломжтой тухай мэдэгдлээ. Мөн Холбооноос Татварын ерөнхий газарт хүсэлт гаргаж нэгдсэн сургалтыг зохион байгуулахаар тохиролцлоо.

Иймд Холбоогоор дамжуулан Сангийн яамны татварын бодлогын хэлтэс болон Татварын ерөнхий газарт санал, хүсэлтээ гаргах замаар хууль эрх зүйн орчны өөрчлөлтийн асуудлаар хамтран ажиллах боломжтой боллоо.

Гишүүн байгууллага, мэргэжилтнүүдийн эрх ашиг, чадавхыг сайжруулах чиглэлээр

2023/6

Уул уурхайн бүтээгдэхүүний биржийн зуучлагч брокерийн тусгай зөвшөөрөл авахаар төлөвлөж буй Холбооны гишүүн үнэт цаасны компаниуд Санхүүгийн зохицуулах хороо болон Монголын хөрөнгийн биржтэй уулзалт зохион байгууллаа.

УИХ-аас 2022 оны 12 сарын 23-ны өдөр Уул уурхайн бүтээгдэхүүний биржийн тухай хуулийг баталсан бөгөөд 2023 оны 06 сарын 30-ны өдрөөс хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж эхлэх юм. Тус хуулийн Хүрээнд Санхүүгийн зохицуулах хороо нь оролцогчид тусгай зөвшөөрөл олгох, тохиромжтой этгээдийг тодорхойлох, мэдээллийн нэгдсэн сан бий болгох гэх мэт харилцааг зохицуулах зорилгоор холбогдох журмуудыг батлан захиргааны хэм хэмжээ тогтоосон актын нэгдсэн бүртгэлд бүртгүүлэхээр Хууль зүй, дотоод хэргийн яамд хүргүүлсэн.

Уул уурхайн бүтээгдэхүүний биржийн үйл ажиллагааг Монголын хөрөнгийн бирж гүйцэтгэхээр дотоод журмуудаа боловсруулж олон нийтээс санал авах ажиллагааг 2023 оны 06 сарын 05-нд эхлүүлсэн. Энэхүү ажлын хүрээнд Уул уурхайн бүтээгдэхүүний биржийн зуучлагч брокерийн тусгай зөвшөөрөл авахаар төлөвлөж буй Холбооны гишүүн Үнэт цаасны компаниуд Санхүүгийн зохицуулах хороо болон Монголын хөрөнгийн биржтэй уулзалт зохион байгууллаа.

МХБ ХК нь "Уул уурхайн бүтээгдэхүүний гишүүнчлэлийн журам", "Уул уурхайн бүтээгдэхүүний арилжааны хяналт шалгалтын журам"-ыг оролцогчдод танилцуулсан юм. Эдгээр журмын төслүүдэд Холбооны удирдлага болон гишүүн оролцогчдын саналыг нэгтгэн СЗХ болон МХБ ХК-д хүргүүлээд байна. Мөн "Уул уурхайн бүтээгдэхүүний арилжаа, төлбөр тооцооны бэлэн байдлыг хангаж, тус хуульд заасан журмын төслүүдийг хамтран боловсруулах" чиг үүрэг бүхий ажлын хэсэгт Холбооны Ерөнхий нарийн бичгийн дарга Б.Буянхишиг орж ажиллалаа.

Гишүүн байгууллага, мэргэжилтнүүдийн эрх ашиг, чадавхыг сайжруулах чиглэлээр

2023/6

ҮЦТХТ нь дансны төлөв түр хаалттай харилцагчдийн мэдээллийг ҮЦК-уудад нь цахим хаягаар илгээлээ.

ҮЦТХТ болон Холбоо нь ойрын хугацаанд хийгдэж буй ажил, төлөвлөгөөг харилцан танилцуулж, зах зээлийн зарим зохицуулалт, харилцагч болон мэргэжлийн оролцогчдод үзүүлж буй үйлчилгээг хялбарчлах, сайжруулах талаар хамтын ажиллагаагаа идэвхжүүлэхээр тохиролцсон юм. Энэ уулзалтын үр дүнд тодорхой шат дараатай арга хэмжээнүүдийг хэрэгжүүлж эхэлсэн. Үүнд:

Холбооны зүгээс Үнэт цаасны төвлөрсөн хадгаламжийн төвд хөрөнгийн зах зээлийн мэргэжлийн оролцогчид, дэд бүтцийн байгууллагуудын үйл ажиллагааны шат дамжлагыг хөнгөвчлөх, зардлыг бууруулах, мэдээллийн урсгалын давхардлыг арилгах, олон нийтэд зөв мэдээлэл хүргэх зэрэг зорилтын хүрээнд Үнэт цаасны төвлөрсөн хадгаламжийн төвийн хаалттай төлөвтэй данснудыг ҮЦК-уудад төлөв нээлгэх хүсэлт өгөхөөс өмнө ҮЦК-уудад мэдэх боломжоор хангах тухай саналыг хүргүүлсэн. ҮЦТХТ-д төлөв нээх боломжтой түр хаалттай төлөвтэй нийт 29 ҮЦК-иуд дээр нийт 112,352 данс байна.

Иймд Холбоо нь харилцагчийн түр хаалттай төлөвт байгаа дансны мэдээллийг ҮЦК-иуд API эсвэл бусад системийн холболтын аргуудаар хандалт хийж, шууд авах боломжтой систем бий болгох, харилцагчийн үйлчилгээ авч буй шат дамжлага, холбогдох зардлыг бууруулах боломжийг бүрдүүлэх санал дахин хүргүүлсэн. Энэ саналын хүрээнд эхний ээлжинд ҮЦТХТ нь дансны төлөв нь түр хаалттай иргэдийн мэдээллийг холбогдох ҮЦК-иудад албан ёсны цахим хаягаар нэг удаа хүргүүлэхээр боллоо.

Гишүүн байгууллага, мэргэжилтнүүдийн эрх ашиг, чадавхыг сайжруулах чиглэлээр

2023/6

Холбооны гишүүн байгууллагуудын “Зуны зугаалга-2023” арга хэмжээг амжилттай зохион байгууллаа.

Холбооны гишүүн байгууллагууд болон хөрөнгийн зах зээлийн мэргэжилтнүүдийн харилцаа холбоог бэхжүүлэх, эрч хүчээр цэнэглэх зорилготой “Зуны зугаалга-2023” арга хэмжээг 06-р сарын 10-11 ний амралтын өдрүүдэд амжилттай зохион байгууллаа. Гишүүн байгууллагын мэргэжилтнүүд маань хөрөнгийн зах зээлийн мэргэжилтнүүдтэйгээ танилцан, өдөр тутмын завгүй ажлаасаа завсарлага авч тархиа амраан цагийг хөгжилтэй өнгөрүүлж, морь унаж, байгалийн үзэсгэлэнт газруудаар аяллаа.

Шилдэг морьтой авхуулсан зургийн ялагч:

Ц.Чанцал / Гүүдсек ҮЦК /

Шилдэг мэргэн харваач баг:

Э.Билгүүн / Апекс капитал ҮЦК /

Б.Билэгжаргал /Ти ди би Секьюритис ҮЦК/

Ц.Гантөгс / Улаанбаатар үнэт цаасны бирж ХК/

М.Нямдэмбэрэл / Таван богд капитал ҮЦК /

П.Сэлэнгэ / Апекс капитал ҮЦК /

Шилдэг ковер дуучин:

Д.Сүхбат / Апекс капитал ҮЦК /

Сургалт судалгааны чанарыг сайжруулах чиглэлээр

2023/6

Үнэт цаасны зах зээлд мэргэжлийн үйл ажиллагаа явуулах эрх олгох, аттестатчилах сургалт зохион байгууллаа.

Холбоо нь 2011 оны 3 дугаар сараас эхлэн Санхүүгийн зохицуулах хорооноос батласан “Үнэт цаасны зах зээлд ажиллах мэргэжилтнүүдэд эрх олгох, аттестатчилах тухай”, “Мэргэшлийн шалгаруулалт явуулах, мэргэжилтэнд эрх олгох, түтгэлзүүлэх, хүчингүй болгох тухай” журмуудын дагуу үнэт цаасны зах зээлд мэргэжлийн үйл ажиллагаа явуулах эрх олгох, аттестатчилах сургалтуудыг зохион байгуулж байна. 2023 оны хагас жилд болсон сургалт 2023 оны 3 дугаар сарын 13-аас 3-р сарын 23-ны өдрүүдэд танхим болон онлайнаар /Elearning.masd.mn, Zoom meetings/-р зохион байгуулагдсан юм.

Уг сургалтад Үнэт цаасны зуучлалын чиглэлээр 34 хүн, Хөрөнгө оруулалтын чиглэлээр 71 хүн, Аттестатчилал буюу эрхээ сунгуулахаар 57 мэргэжилтэн бүртгүүлж, нийт 162 мэргэжилтэн сургалтад хамрагдлаа. Эхний 7 хоногт буюу 3 дугаар сарын 13-17-ны өдрүүдэд сургалтыг танхимаар зохион байгуулсан бөгөөд 3 сарын 19-23-ны өдрүүдэд хичээлийг онлайн \zoom meetings\ -р зохион байгууллаа. Сургалтын систем elearning.masd.mn дээр нийт 47 хичээл байршуулсан бөгөөд энэ удаа бүх багш нараас хичээлийн слайдыг шинэчлүүлэн авлаа.

Сургалтын үндсэн шалгалтыг 2023 оны 3 дугаар сарын 28-ны өдөр, Давтан шалгалтыг 2023 оны 3 дугаар сарын 31-ний өдрүүдэд танхимаар зохион байгууллаа. Шалгалтыг Санхүүгийн зохицуулах хорооны Мэргэшлийн зөвлөлийн гишүүн А.Авир, Н.Энхбаатар, А.Мөнхбаясгалан, Мэргэшлийн зөвлөлийн нарийн бичиг С.Номин нар шалгалтыг авч, Холбооны сургалтын менежершалгалтыг зохион байгууллаа.

Үнэт цаасны зуучлалын чиглэлээр 25 иргэн, Хөрөнгө оруулалтын чиглэлээр 62 иргэн мэргэжлийн үйл ажиллагаа явуулах эрхийг 3 жилээр анх удаа, Аттестатчилалаар 14 мэргэжилтэн 4 жилээр, 8 мэргэжилтэн 6 жилээр, 34 мэргэжилтний эрхийг хугацаагүйгээр тус тус сунгав. Нийт 143 мэргэжилтэн шалгалтад тэнцлээ.

Сургалт судалгааны чанарыг сайжруулах чиглэлээр

2023/6

Мэргэжилтнүүдийн “Тангараг өргөх ёслолын үйл ажиллагаа”-г зохион байгууллаа.

Монгол улсын үнэт цаасны зах зээлд мэргэшлийн ажил үйлчилгээ явуулах эрх олгох, аттестатчилах 3-р сарын сургалтын шалгалтад тэнцсэн мэргэжилтнүүдийн тангараг өргөх ёслолын арга хэмжээ болж өнгөрлөө. Санхүүгийн зохицуулах хорооны дэргэдэх Мэргэшлийн зөвлөлтэй хамтран зохион байгуулсан энэ удаагийн сургалтад нийт 162 мэргэжилтэн хамрагдаж эдгээрээс 143 мэргэжилтэн шалгалтаа амжилттай өгч тангаргаа өргөж, үнэт цаасны зах зээлд мэргэшлийн ажил үйлчилгээ явуулах эрхээ гардан авлаа.

Түүнчлэн энэ удаагийн сургалтад хугацаагүй үнэт цаасны зах зээлд мэргэшлийн ажил үйлчилгээ явуулах эрхийн гэрчилгээг 34 хүнд олголоо. Тангараг өргөх ёслолд Санхүүгийн зохицуулах хорооны гишүүн, Мэргэшлийн зөвлөлийн дарга Т.Цэрэнбадрал нээлтийн үг хэлж, Холбооны удирдах зөвлөлийн гишүүн, Үнэт цаасны боловсролын хорооны дарга М.Отгонбаатар мэргэжилтний тангараг уншиж, Холбооны Ёс зүйн хорооны дарга С.Өнөр шинээр эрхээ авсан мэргэжилтнүүдэд үнэт цаасны зах зээлд мэргэшлийн ажил үйлчилгээ явуулах ёс зүйн дүрмийг танилцууллаа.

2023 оны хагас жилийн байдлаар компанийн засаглалын цахим сургалтад 73 хүн хамрагдаж, гэрчилгээ авлаа.

Монголын үнэт цаасны арилжаа эрхлэгчдийн холбоо нь “Үнэт цаасны зах зээлд мэргэшлийн ажил үйлчилгээ явуулах эрх олгох, аттестатчилах сургалтыг 2011 оноос хойш 36 удаа зохион байгуулсан бөгөөд нийт 3702 хүнд хөрөнгө оруулалт, үнэт цаасны зуучлалын эрхийг шинээр олгосон бөгөөд эрх нь хүчинтэй байгаа 1385 мэргэжилтэн байна.

Биржийн бус зах зээлийн хагас жилийн тайлан

2023/6

Биржийн бус зах зээлийн үнэт цаасны бүртгэлийн журмыг Санхүүгийн зохицуулах хороо батламжиллаа.

МҮЦАЭХ-ны Удирдах зөвлөлийн 2022 оны 12 дугаар сарын 28-ны өдрийн 22/41 тоот тогтоолоор Биржийн бус зах зээлийн үнэт цаасны бүртгэлийн журам батлагдаж, Санхүүгийн зохицуулах хорооны 2023 оны 1-р дугаар сарын 11-ны өдрийн 17 дугаар тоот тогтоолоор батламжлагдан мөрдөж эхэлсэн.

Биржийн бус зах зээлийн үнэт цаасны бүртгэлийн журам шинэчлэгдэн батлагдсантай холбоотойгоор Андеррайтеруудын сургалт зохион байгуулагдсан. Уг сургалтаар шинэчлэн найруулсан бүртгэлийн журмын өөрчлөлтийг танилцуулж, цаашид Үнэт цаасны төслийн танилцуулга бэлтгэхэд анхаарах асуудал, андеррайтерийн гаргаж буй түгээмэл алдааны талаар хэлэлцлээ.

Биржийн бус зах зээлийн хагас жилийн тайлан

2023/6

Биржийн бус зах зээлийн оролцогчидтой хамтарсан хэлэлцүүлэг зохион байгууллаа.

Биржийн бус зах зээлийн хяналт, зохицуулалт, өнөөгийн байдал, цаашид хэрэгжүүлэх арга хэмжээний талаар зах зээлийн оролцогчидтой нээлттэй хэлэлцэх, талуудын оролцоог хангасан цаашдын хамтын ажиллагааг тодорхойлох зорилгоор Санхүүгийн зохицуулах хорооноос хэлэлцүүлэг зохион байгууллаа. Хэлэлцүүлэгт Монголын үнэт цаасны арилжаа эрхлэгчдийн холбоо (МҮЦАЭХ), зах зээлд оролцогч андеррайтерийн компаниудын удирдлага, эрх бүхий албан тушаалтнууд оролцлоо.

Хэлэлцүүлгийг нээж Санхүүгийн зохицуулах хорооны дэд дарга Т.Цэрэнбадрал “Хорооны 2020 оны 995 дугаар тогтоолоор баталсан “Биржийн бус зах зээлийн үйл ажиллагааны журам”-аар МҮЦАЭХ нь биржийн бус зах зээлийг удирдан зохион байгуулах чиг үүрэг хүлээсэн. Тус зах зээлийн үйл ажиллагаа албан ёсоор эхэлсэн 2021 оны есдүгээр сараас хойших хугацаанд нийт 74 компанийн 1.53 их наяд төгрөгийн үнийн дүн бүхий 94 өрийн хэрэгсэл гарсан бөгөөд 1.02 их наяд төгрөгийг амжилттай татан төвлөрүүлсэн. Харин энэ оны нэгдүгээр улиралд 16 үнэт цаас гаргагчийн 109.55 тэрбум төгрөгийн үнийн дүн бүхий, 42 транч хэрэгслийг бүртгэж, 62.55 тэрбум төгрөгийг татан төвлөрүүлжээ. Өнөөдрийн байдлаар биржийн бус зах зээлийн шууд оролцогч болох үнэт цаасны 29 компани, шууд бус оролцогч 2126 этгээд байгаа бөгөөд нийт 2,155 оролцогч байна” гэдгийг онцлон дурдсан юм. Санхүүгийн зохицуулах хорооноос энэ үеэр биржийн бус зах зээлийн хяналт, зохицуулалт, өнөөгийн нөхцөл байдлын талаар танилцуулга, мэдээлэл өгсний зэрэгцээ оролцогчидтой санал солилцож, цаашид хийж хэрэгжүүлэх ажлаа тодорхойллоо.

Биржийн бус зах зээлийн хагас жилийн тайлан

2023/6

**Удирдах зөвлөл ББЗЗ-н Бүртгэлийн хорооны гишүүдийн хамтарсан
уулзалт зохион байгууллаа.**

2023 оны 05 дугаар сарын 09-ний өдөр Удирдах зөвлөлийн гишүүд нь Бүртгэлийн хорооны гишүүдтэй уулзалт зохион байгуулсан юм. Тус уулзалтын хүрээнд дараах асуудлуудыг шийдвэрлэхээр боллоо.

Үүнд:

1. Биржийн бус зах зээлийн үнэт цаасны Бүртгэлийн журмыг хэрэгжүүлэх гарын авлага, Үнэт цаасны төслийн танилцуулга бэлтгэх зааврыг үлгэрчлэн загварчлах; /Энэ ажлын хүрээнд Бүртгэлийн хорооны гишүүдтэй хамтран гарын авлага, үлгэрчилсэн загварыг боловсруулах бэлтгэл ажлыг ханган ажиллаж байна/

2. Андеррайтеруудыг чадавхжуулах сургалт зохион байгуулах; /Энэ ажлын хүрээнд Гишүүн байгууллагуудын захирал, удирдах албан тушаалтнуудаар видео хэлбэрээр сургалтын гарын авлага, контент хийлгүүлэх, мөн мэргэжлийн багш нартай хамтран 2023 оны III улиралд багтаан академик сургалтыг зохион байгуулахаар төлөвлөн ажиллаж байна/

3. ББЗЗ-д андеррайтерийн үйл ажиллагаа явуулж буй компаниудын төлөөлтэй зах зээлийн өнөөгийн байдал, цаашид хийгдэх болон хийгдэж буй ажлуудыг талаар уулзалт зохион байгуулсан бөгөөд 2023 оны 05 дугаар сарын 15-17-ны өдрүүдэд андеррайтеруудын төлөөлөлтэй Биржийн бус зах зээлийн мэргэжилтнүүд хамтарсан уулзалтыг зохион байгуулсан юм. Тус уулзалтын хүрээнд "Голомт капитал ҮЦК" ХХК, "Апекс капитал ҮЦК" ХХК, "Мандал капитал маркетс ҮЦК" ХХК, "Би Ди Сек ҮЦК" ХХК, "Таван богд капитал ҮЦК" ХХК, "Өлзий энд ко ҮЦК" ХХК, "Стандарт инвестмент ҮЦК" ХХК-иудтай Мэргэжлийн хөрөнгө оруулагчийн шаардлага, Үүргийн гүйцэтгэл хангах арга, OTC.MN Platform, Бүртгэлийн хорооны гишүүд, Бүртгэлийн журамд оруулах өөрчлөлт зэрэг асуудлуудыг хэлэлцэж, андеррайтеруудаас ирүүлсэн шийдвэрлэх боломжтой санал хүсэлтийг 2023 оны 06 дугаар сарын 12-ны өдрийн Удирдах зөвлөлийн ээлжит хурлаар танилцуулан, шийдвэрлэн ажиллаж байна.

Биржийн бус зах зээлийн хагас жилийн тайлан

2023/6

Арилжааны тайлан

Биржийн бус зах зээл 2023 оны хагас жилийн байдлаар 29 үнэт цаас гаргагчийн 677,188,500,000 төгрөгийн үнийн дүн бүхий, 85 транч өрийн хэрэгслийг бүртгэж, 474,577,500,000 төгрөгийг татан төвлөрүүлсэн байна. Ингэснээр биржийн бус зах зээл 2021 оны 9 сард анхны өрийн хэрэгслээ бүртгэж үйл ажиллагаагаа эхэлснээс хойш нийт 2,100,208,249,600 төгрөгийн өрийн хэрэгслийг бүртгэж, 1,467,735,726,326 төгрөгийг татан төвлөрүүлээ.

Нийт: 2021/9-2023/6 Хагас жил: 2023

• Бүртгүүлсэн бонд

Тайлант хугацаанд бүртгэгдсэн өрийн хэрэгслийг салбараар нь ангилбал, Банк бус санхүүгийн байгууллага 34%, Санхүү 14%, Уул уурхай 15%, Борлуулалт 12%, Хэвлэл мэдээлэл 7%, Үл хөдлөх 11%, Худалдаа, үйлдвэрлэл 5%, Бусад 2% тус тус бүрдүүлж байна.

• Салбараар

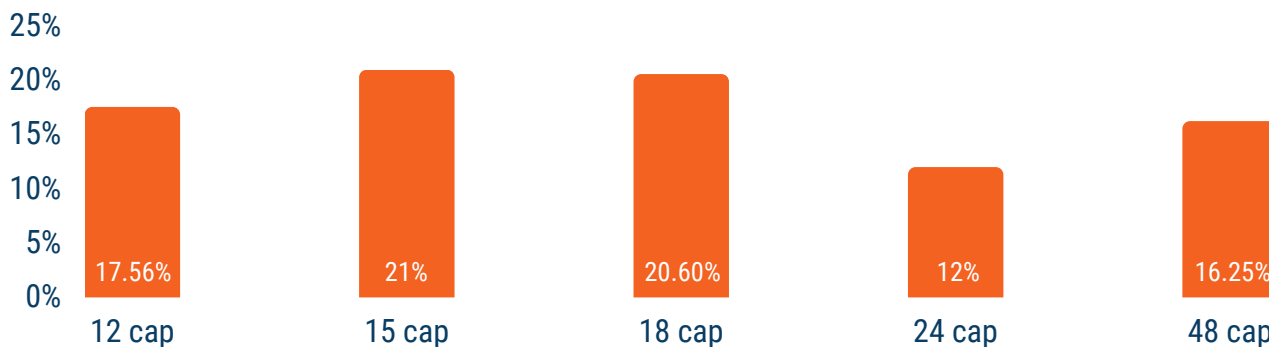
Биржийн бус зах зээлийн хагас жилийн тайлан

2023/6

Арилжааны тайлан

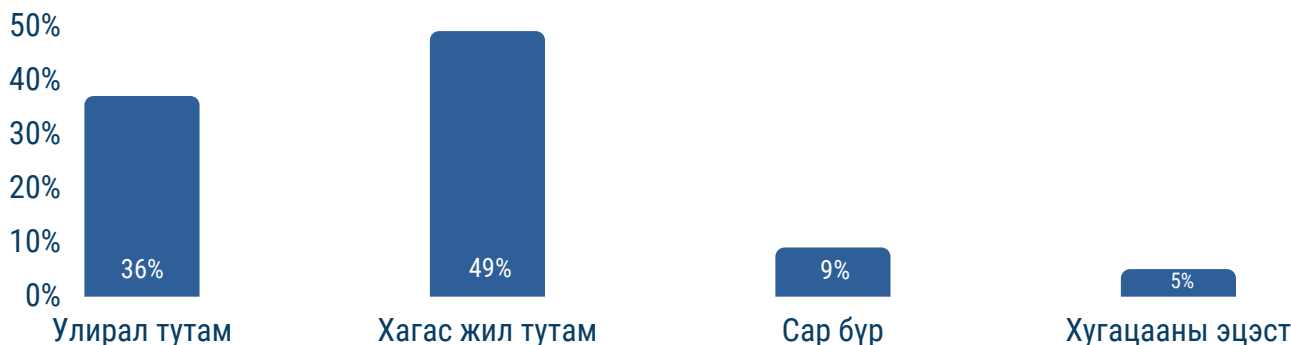

Тайлант хугацаанд бүртгүүлсэн өрийн хэрэгслийн дундаж хүү 17.48% байгаа бөгөөд 12, 15, 18, 24, 36, 48 сарын хугацаатай бондууд тус тус бүртгэгдсэн байна. Мөн 24 сарын хугацаатай 10% хүүтэй долларын бонд бүртгэгдсэн байна.

• Дундаж хүү

Бондын хүүгийн төлөлт хийгдэх давтамжийн хувьд нийт бүртгэгдсэн бондын 49% нь хагас жил тутам, 36% нь улирал тутам, 9% нь сар бүр, 5% нь хугацааны эцэст төлөлт хийгдэхээр байна.

• Хүү төлөлтийн ялгаа

Биржийн бус зах зээл 2021 оны 9 сард анхны өрийн хэрэгслээ бүртгэж үйл ажиллагаагаа эхэлснээс хойш нийт 248,746,340,400 төгрөгийн өрийн хэрэгслийн хугацаа дуусаж, амжилттай эргэн төлөлт хийсэн ба 2023 оны хагас жилээр 162,717,340,400 төгрөгийн эргэн төлөлтийг амжилттай хийж гүйцэтгэсэн байна.

Нийт 248,746,340,400₮

Хагас жилд 162,717,340,400₮

• Эргэн төлөлт

Биржийн бус зах зээл 2023/6

Биржийн бус зах зээл дээр үнэт цаас гаргагч компаниуд.

- Бүртгүүлсэн дүн
- Татан төвлөрүүлсэн дүн

						
2.000.000.000₮ 2.000.000.000₮	11.500.000.000₮ 11.500.000.000₮	6.000.000.000₮ 6.000.000.000₮	4.000.000.000₮ 4.000.000.000₮	1.750.000.000₮ 1.750.000.000₮	700.000.000₮ 700.000.000₮	1.400.000.000₮ 1.400.000.000₮
						
2.000.000.000₮ 0₮	10.000.000.000₮ 5.000.000.000₮	2.200.000.000₮ 2.200.000.000₮	50.000.000.000₮ 50.000.000.000₮	5.000.000.000₮ 5.000.000.000₮	2.000.000.000₮ 2.000.000.000₮	3.000.000.000₮ 3.000.000.000₮
						
8.580.000.000₮ 8.580.000.000₮	6.000.000.000₮ 6.000.000.000₮	5.000.000.000₮ 5.000.000.000₮	2.400.000.000₮ 0₮	5.000.000.000₮ 2.500.000.000₮	8.000.000.000₮ 3.006.000.000₮	1.500.000.000₮ 1.500.000.000₮
						
346.008.500.000₮ 346.008.500.000₮	4.200.000.000₮ 2.600.000.000₮	5.000.000.000₮ 2.500.000.000₮	1.050.000.000₮ 1.050.000.000₮	1.500.000.000₮ 0₮	10.000.000.000₮ 3.000.000.000₮	3.900.000.000₮ 2.799.910.000₮

Биржийн бус зах зээл

Биржийн бус зах зээлийн шууд оролцогч

№	Шууд оролцогчид	Андеррайтер	Дилер	Брокер	ХОС
1	Өлзий энд ко капитал ҮЦК	✓	✓	✓	
2	Инвескор капитал ҮЦК	✓	✓	✓	
3	Стандарт инвестмент ҮЦК	✓	✓	✓	
4	Эм ай си си ҮЦК	✓	✓	✓	
5	Ард секюритиз ҮЦК	✓	✓	✓	
6	Гүүдсек ҮЦК	✓	✓	✓	
7	Голомт капитал ҮЦК	✓	✓	✓	
8	Мирэ эссет секьюритис Монгол ҮЦК	✓	✓	✓	
9	Би Ди СЕК ҮЦК	✓	✓	✓	
10	Гаули ҮЦК	✓	✓	✓	
11	Нэйшнл секюритис ҮЦК	✓	✓	✓	
12	Алекс капитал ҮЦК	✓	✓	✓	
13	Тэнгэр капитал ҮЦК	✓	✓	✓	
14	Бумбат Алтай ҮЦК			✓	
15	Зэргэд ҮЦК		✓	✓	
16	Райнос инвестмент ҮЦК		✓	✓	
17	Ти Ди Би Капитал ҮЦК	✓	✓	✓	
18	Аргай бест ҮЦК		✓	✓	
19	Таван богд капитал ҮЦК	✓	✓	✓	
20	Эс жи капитал ҮЦК	✓	✓	✓	
21	Гацуурт трейд ҮЦК		✓	✓	
22	Мандал капитал маркетс ҮЦК	✓	✓	✓	
23	Тээвэр хөгжлийн банк ХХК	✓			
24	Очун капитал хувийн ХОС ХХК				✓
25	Монсек ҮЦК		✓	✓	
26	Стоклаб секюритиз ҮЦК			✓	
27	Новел инвестмент ҮЦК	✓	✓	✓	
28	Сод аллокэйшн хувийн ХОС ХХК				✓
29	Ашид арвижих хамтын ХОС ХХК				✓
30	Алтан хоромсог ҮЦК ХХК		✓	✓	
31	Нийслэлийн эрсдэлийн удирдлагын сан хувийн ХОС ХХК				✓

2023 ОНЫ ХАГАС ЖИЛИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТАЙЛАН

Монголын Үнэт Цаасны Арилжаа Эрхлэгчдийн Холбоо
Өөрийгөө зохицуулах байгууллагын 2023 оны хагас жилийн үйл ажиллагааны тайлан